

Ett 40-års-minne - 18 mars.

Hinke Bergegren

1911

Fyrtio tunga, hårda, långa år ha gått sedan den dag - den 18 mars 1871 - då Parisproletariatets revolution bröt ut. De drömde om frigörelse från allt slaveri först för Paris, så för all världens arbetare. De skulle gå i spetsen, de voro den stora revolutionens ättlingar.

Genom en mened hade Napoleon blivit kejsare. han hade storborgarna på sin sida - och de som icke följde honom oskadliggjorde han med fängelse och landsförvisning. Napoleon den tredje kejsardöme skulle, så hoppades man, fullständigt kväva den socialistiska upprorslågan. Till en början tycktes det som om det lyckades; men snart slog den åter ut på flera ställen i landet. Särskilt Paris var den egentliga gifthärden, som hotade kejsardömet stinkande lyx och smuts, dess våldsmakt och förtryck. År 1866 hade där rått en stark jäsning bland arbetarna och i januari 1870 sökte Rochefort tända upprorets låga. Säkert trodde krigspartiet i Frankrike, som anfördes av den vackra och bigotta kejsarinnan, att den enda räddning för kejsardömet och kapitalistklassen bestod i ett krig, i ett ärofullt, segerrikt krig.

Med anledning av tronföljdsfrågan i Spanien fick man en förevändning att förklara Preussen krig. Så hade också Bismarck velat ha det. 1864 hade han fått till stånd kriget med Danmark, 1866 kriget med Österrike, för att såmedels lägga grund till Tysklands enhet och överhöghet. Nu fick han Frankrike att gå i fällan. Napoleon hade varit emot kriget, beklämd av onda föraningar, han blev dock narrad till det, hans fältherrar försäkrade att de franska trupperna voro rustade, - en sån gemen och falsk lögn, vilken kostade tusenden död och många tusenden de outhärdligaste lidanden.

Nederlag, de grundligaste, följde tätt på varandra för fransmännen. De tyska härarna trängde, väl utrustade som de voro, segrande in i Frankrike, ända fram till landets hjärta: Paris. Kejsaren var tillfångatagen, - då utropades republiken. Men republikens härförare voro desamma som kejsardömet, och striderna slutade allttjämt lika förödmjukande för de franska vapnen.

Som sagt blev, tvänne månader efter att kriget förklarats, landets huvudstad innesluten av fiendehärarnas järnkedja. Den republikanska regeringen stod handfallen. Paris' högste befälhavare, general Trochu, talade stort om sin plan, som parisarna länge undrade på vari den bestod och sedan skrattade åt då de upptäckte att den blott var en grann såpbubbla som sprack så snart den kom utom generalens egen tränga hjärna.

Emellertid lät han göra några utfall mot de belägrande tyskarna.

Alltid lyckades det i början. Parisarna jublade åt sina stolta segrar, för att dagen därpå vrida sig av förtvivlan vid de senaste underrättelserna om det grundligaste nederlag. Så hände gång på gång.

När ryktet hann till Paris om marskalk Bazaines förräderi och samtidigt det talades om att den republikanska regeringen var betänkt på att begära vapenstillstånd, då blossade hos arbetarna hatet mot denna regering ut i ful låga. Från förstäderna strömmade de ned mot rådhuset, där regeringen var samlad. Från alla håll och kanter kommo väldiga skaror, som hälsade varandra svängande hattarna och ropande: »Ned med förrädarna! Leve republiken! Leve kommunen!» De trängde in och överraskade regeringen, som genast avsattes. Sent omsider hunno dock trupper dit, vilka tillbakaslogo arbetarna och räddade förrädarna (regeringen).

Strax på nyåret började tyskarna bombardera staden.

Det var förskräckliga dagar för Paris, men folket uthärdade allt med ett beundransvärt hjältemod. En hård vinter var det, stark kyla och - brist på livsmedel. Kött kunde endast de skaffa sig, som hade gott om slantarna. Råttor kostade 2 francs stycket. Men fastän det naturligtvis var de fattiga arbetarna, som ledo mest under denna belägring, voro de de ivrigaste motståndarna till tanken på kapitulation. Regeringen såg dock ingen annan utväg. Då hade belägringen varat i över fyra månader och bombardemanget pågått en hel månad.

Mellan den regering, som dragit denna vanära över Paris, och stadens fattiga befolkning, som velat försvara sig till sista bloddroppen, blev den redan förut så hätska stämningen än fientligare, och regeringen fruktade förstädernas missnöje och hot. För den skull ansåg regeringen, att det kunde vara en fara i att låta arbetarna ha sina kanoner uppe på Montmartreplatån och föreslog att de skulle flyttas. Arbetarna nekade bestämt. Då alla övertalningar strandade, beslöt regeringen att *taga* kanonerna. Det skulle ske natten mellan den 17 och 18 mars.

General Lecomte kommenderade den truppavdelning, som skulle föra bort kanonerna. Med anledning av att de tagit för litet antal hästar med sig, drog företaget ut ända till morgonen. Folket upptäckte vad som förehades och ropade på förräderi. Larmtrumman skallade mellan husväggarna. Allt fler och fler strömmade till platsen.

Man försökte hindra soldaterna i deras arbete. Då kommenderade generalen lägg an och ge fyr. De lydde icke - blott några få skott lossades; soldaterna kastade ifrån sig gevären.

Den gamla generalen blev av sina egna soldater tagen till fånga. Samma öde rönt även en annan general, Thomas, som förvillat sig upp till Montmartrehöjden. Och soldaterna såväl som folkmassan trängde in på dem, hotade dem och - de två ställdes mot en husvägg och skötos ned.

Det är ju alltid något hemskt och ohyggligt att taga människors liv, och med avsky har denna handling brännmärkts. Men man måste dock vara rättvis och erkänna, att det var ej mer fördömligt än mord i krig. Ty det *var* krig. general Lecomte hade befallt sina soldater att skjuta på folket, som ville försvara sina kanoner. Och general Thomas hade misstänkts som spion. Detta förklarar den stora vreden emot dem.

Denna händelse var det, som blev avgörande. Ty nu kände den borgerliga regeringen sig så osäker, att den flydde från Paris.

Och så började Kommunen, som först och främst var en protest mot kejsardömet's samling av all makt, och som fordrade kommunal självstyrelse, alltså var en fredlig rörelse, men som blev en revolution, där folket, väpnat, ville försvara sin rätt, själv bestämma, och först göra Paris fritt, sedan de andra kommunerna i Frankrike, proletariats största anlopp mot storborgardömet.

Det Anarkistiska Biblioteket

Hinke Bergegren
Ett 40-års-minne - 18 mars.
1911

Tidningen Brand #11 1911

www.anarkistiskabiblioteket.se